

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/236862,Marek-Jedynak-Burza-w-Okregu-Radomsko-Kieleckim-Armii-Krajowej.html>

26.02.2026, 19:03

Marek Jedynak: „Burza” w Okręgu Radomsko-Kieleckim Armii Krajowej

Rozkaz do akcji „Burza” wydał 20 listopada 1943 r. dowódca Armii Krajowej gen. dyw. Tadeusz Komorowski „Bór”. Wzmoczona akcja sabotażowo-dywersyjna miała zostać uruchomiona strefowo w poszczególnych obszarach i okręgach AK w momencie ogólnego odwrotu Niemców.

[Akcja „Burza” Armia Krajowa](#)

20.11

Zaplanowano intensywne i krótkotrwałe działania zbrojne skierowane wobec straży tylnych ustępującego nieprzyjaciela, a także silne akcje dywersyjne, których celem były linie komunikacyjne. Wolny obszar po wycofywaniu się Niemców miały zajmować oddziały AK, ujawniając się tym samym przed nadchodzącymi ze wschodu jednostkami Armii Czerwonej. Miała to być manifestacja ciągłości państwowości polskiej podczas II wojny światowej i funkcjonowania legalnych władz Rzeczypospolitej Polskiej, na czele z Delegaturą Rządu RP na Kraj i Wojskiem Polskim w konspiracji.

Według raportów z lutego 1944 r. w Okręgu Radomsko-Kieleckim AK do akcji „Burza” gotowych było 1294 żołnierzy pełniących funkcje dowódcze. Wśród nich: 808 oficerów (w tym 505 w linii i 303 w sztabie) oraz 486 podchorążych (w tym 401 w linii i 85 w sztabie). Dowodzili 628 plutonami konspiracyjnymi (z czego 552 plutony posiadały pełną obsadę, a 76 było szkieletowych). W ich dyspozycji było także ok. 20 dobrze uzbrojonych oddziałów partyzanckich, które działały już w strukturach Kierownictwa Dywersji Kedywu AK. Dawało to 1000-1300 żołnierzy, którzy bojowe doświadczenie zdobyli w kampanii 1943 r.

Odtwarzanie Sił Zbrojnych w Kraju

Wśród oddziałów Okręgu Radomsko-Kieleckiego AK wyróżniały się legendarne Zgrupowania Partyzanckie AK „Ponury”, dowodzone od stycznia 1944 r. przez cc por. Eugeniusza Kaszyńskiego „Nurta”. Tę, jak i inne jednostki AK objął rozkaz nr 618/I dowódcy AK z 13 kwietnia 1944 r. mówiący o nadawaniu ujawniającym się w ramach akcji „Burza” oddziałom numeracji i nazw jednostek Wojska Polskiego według OdeB z 1939 r. Rozkaz ten zapoczątkował realizowaną w całej okupowanej Polsce akcję odtwarzania Sił Zbrojnych w Kraju.

Do lata 1944 r. w pierwszym rzucie mobilizacji oddziałów AK poszczególne inspektoraty sformowały pułki piechoty, których nazwy bezpośrednio nawiązywały do istniejących przed wojną jednostek. W Inspektoracie Sandomierskim AK utworzono 2 Pułk Piechoty Legionów AK na czele z mjr. Antonim Wiktorowskim „Krukiem”. Inspektorat Starachowicki AK wystawił 3 Pułk Piechoty Legionów AK (wyjątkowo, bo nazwę tę do 1939 r. nosił pułk w Jarosławiu) dowodzony przez kpt. Stanisława Poredę „Świątką”. W Inspektoracie Kieleckim AK sformowany został 4 Pułk Piechoty Legionów AK pod dowództwem mjr. Józefa Włodarczyka „Wyrwy”. Pułki te utworzyły 2 Dywizję Piechoty Legionów AK pod dowództwem ppłk. Antoniego Żółkiewskiego „Lina”. Na zachodzie okręgu siłami Inspektoratu Częstochowskiego AK wystawiono 74 Pułk Piechoty AK mjr. Hipolita Świderskiego „Jura” oraz 27 Pułk Piechoty AK mjr. Franciszka Polkowskiego „Korsaka”. Oba pułki

operowały wspólnie jako 7 Dywizja Piechoty AK pod rozkazami płk. Gwida Kawińskiego „Czesława”. Dodatkowo w Inspektoracie Radomskim AK przystąpiono do odtwarzania 72 pp AK, na którego czele stanął mjr Wacław Wyziński „Stefan”. Pułk miał być załącznikiem 28 Dywizji Piechoty AK, w skład której wejść miały także 172 pp AK i 272 pp AK. Pierwszy z nich ostatecznie operował siłą jednego batalionu, drugi zaś, rozwinięty także do batalionu, włączony został do 3 pp Leg. AK. Spowodowało to, że w Okręgu Radomsko-Kieleckim AK faktycznie powstały tylko dwa zgrupowania dywizyjne. Pozostałe pułki na różnym etapie ich organizacji działały samodzielnie.

Zadania na czas „Burzy”

W rozkazie operacyjnym nr 1 z 17 lipca 1944 r. komendant Okręgu Radomsko-Kieleckiego płk Jan Zientarski „Ein” ustalił zadania dla podległych mu oddziałów na czas akcji „Burza”. Obejmować miały cztery obszary: niszczenie cofających się sił niemieckich, niedopuszczenie do ustabilizowania się nowej linii frontu, ochronę ludności oraz przygotowanie ujawnienia wszystkich władz cywilnych i wojskowych przed wkraczającymi oddziałami Armii Czerwonej. W kolejnym rozkazie uzupełniono podział zadań w oparciu o wytyczne otrzymane z Komendy Głównej AK. Zakładano, że formowane oddziały AK opanują Radom, Kielce, Częstochowę i Skarżysko-Kamienną oraz trzy największe lotniska polowe, tak by można było w dalszej części działań zbrojnych przyjmować pomoc dostarczaną drogą lotniczą.

[Czytaj artykuł Marka Jedynaka „Burza” w Okręgu Radomsko-Kieleckim Armii Krajowej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Akcja Burza, Armia Krajowa

Artykuł

Powiązane wiadomości

AKCJA „BURZA”

PISMO O NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI
BIULETYN IPN

CENA 8 ZŁ (W TYM 8% VAT) ■ NR 1-2 (218-219) STYCZEŃ-LUTY 2024

„Biuletyn IPN” nr 1-2/2024 - Akcja „Burza”

428 429 256

428

428

rechter Zeigefinger
palec wskazujący prawej ręki

linker Zeigefinger
palec wskazujący lewej ręki

Stanisław Zaleski

Unterschrift des Kennkarteninhabers
Podpis posiadacza karty rozpoznawczej

Warschau den 28. Dezember 1942
dnia grudnia

Der Stadthauptmann
Ausstellungsbehörde
Władza wystawowa

Dienstsiegel
Pieczęć służbowa

Unterschrift des ausfertigenden Beamten
Podpis sporządzającego urzędnika

Pułkownik Jan Zientarski „Ein”, zdjęcie w kenkarcie wystawionej na nazwisko „Stanisław Zaleskiński” (fot. z zasobu IPN)